O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI TA’LIM VA ILM-FAN VAZIRLIGI
SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI
“RAQAMLI IQTISODIYOT” KAFEDRASI

“RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA IJTIMOIY-IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH MASALALARI”

MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA, MATERIALLARI TO‘PLAMI

(I-QISM)

(2026-yil 6-noyabr)

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI TA’LIM VA ILM-FAN VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

“RAQAMLI IQTISODIYOT” KAFEDRASI

“RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA IJTIMOIY-IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH MASALALARI”

MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

MATERIALLARI TO‘PLAMI

(I-QISM)

(2026-yil 6-noyabr)

SAMARQAND – 2026

РЕСПУБЛИКА УЗБЕКИСТАН
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ

САМАРКАНДСКИЙ ИНСТИТУТ ЭКОНОМИКА И СЕРВИСА

КАФЕДРА “ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИКА”

«ВОПРОСЫ ПОВЫШЕНИЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ»

РЕСПУБЛИКАНСКАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

(ЧАСТЬ-I)

(6-ноябрь 2026 г.)

САМАРКАНД – 2026

UO’K: 330.341.1:004
M 54
KBK: 65.9(5O‘)ya431

Raqamli iqtisodiyot sharoitida ijtimoiy-iqtisodiy samaradorlikni oshirish masalalari. / Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari. 2026-yil 6-noyabr kuni. Samarqand, SamISI, 2026. – 250 bet.

Nashr uchun mas’ullar:

Q.J.Mirzayev – iqtisodiyot fanlari doktori, professor.
O.M.Pardayev – iqtisodiyot fanlari doktori, professor.
E.Shavqiyev – iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor.
S.A.Isxakova – iqtisod fanlari bo’yicha falsafa doktori, dotsent.
F.U.Anarbayeva – iqtisod fanlari bo’yicha falsafa doktori, dotsent.
Sh.I.Artikova – iqtisod fanlari bo’yicha falsafa doktori, dotsent.
F.F.Ulug’murodov – katta o’qituvchi.

To‘plovchi va nashrga tayyorlovchi: D.B.Egamkulov – assistent o’qituvchi.

Sahifalovchi: I.E.Xonimqulov

Mazkur to‘plamda Samarqand iqtisodiyot va servis instituti “Raqamli iqtisodiyot” kafedrasi tomonidan 2026-yil 6-noyabr kuni tashkil etilgan an’anaviy respublika ilmiy-amaliy anjumani materiallari o‘rin olgan. Anjuman “Raqamli iqtisodiyot sharoitida ijtimoiy-iqtisodiy samaradorlikni oshirish masalalari” mavzusiga bag‘ishlangan bo‘lib, unda raqamli iqtisodiyot sharoitida ijtimoiy-iqtisodiy samaradorlikni oshirishning ilmiy-nazariy va metodologik yondashuvlari, raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish asosida xizmat ko‘rsatish sohasi samaradorligini yuksaltirish masalalari, muammo va yechimlari, raqamli texnologiyalar asosida hududlarda ijtimoiy-iqtisodiy samaradorlikni oshirish imkoniyatlari, sohani rivojlantirishning strategik yo‘nalishlari, shuningdek, raqamli texnologiyalardan foydalanish asosida tarmoqlar va sohalarda ijtimoiy-iqtisodiy samaradorlikni oshirishning dolzarb masalalari bo‘yicha professor-o‘qituvchilar, tayanch doktorantura izlanuvchilari, mustaqil tadqiqotchilar, magistrantlar, talabalar va soha mutaxassislarining ilmiy-nazariy va amaliy ahamiyatga molik tezislari o‘rin olgan.

В данном сборнике представлены материалы традиционной республиканской научно-практической конференции, организованной кафедрой «Цифровая экономика» Самаркандского института экономики и сервиса 6 ноября 2026 года. Конференция была посвящена теме «Вопросы повышения социально-экономической эффективности в цифровой экономике», которая включала научно-теоретические и методологические подходы к повышению социально-экономической эффективности в цифровой

экономике, вопросы, проблемы и решения повышения эффективности сектора услуг на основе развития цифровой экономики, возможности повышения социально-экономической эффективности в регионах на основе цифровых технологий, стратегические направления развития сектора, а также диссертации научно-теоретического и практического значения профессоров, докторантов, независимых исследователей, магистрантов, студентов и специалистов в области актуальных вопросов повышения социально-экономической эффективности в секторах и отраслях на основе использования цифровых технологий.

This collection presents materials from the recurring national scientific-practical conference organized by the Department of Digital Economy at the Samarkand Institute of Economics and Service on November 6, 2026. The conference focused on the theme "Issues of Enhancing Socio-Economic Efficiency in the Digital Economy." It covered scientific-theoretical and methodological approaches to improving socio-economic efficiency; challenges and solutions for increasing efficiency in the service sector through the development of the digital economy; opportunities for boosting regional socio-economic efficiency via digital technologies; and strategic development directions for the sector. The collection also includes scholarly contributions—ranging from theoretical to practical in nature—from professors, doctoral candidates, independent researchers, graduate students, undergraduates, and industry specialists, all addressing critical aspects of enhancing socio-economic efficiency across various sectors and industries through the use of digital technologies.

The materials in this collection offer evidence-based proposals and recommendations for deepening the theoretical and methodological foundations of socio-economic efficiency in the digital economy, improving performance through the integration of digital technologies in the service sector, leveraging digital solutions for the socio-economic development of regions, and refining digitalization processes across different sectors and industries.

Tezislar mualliflar tahririda bosilmoqda. Ularda keltirilgan raqamlar, faktlar, xulosa va tavsiyalarga mualliflar ma’suldir. Ularning ayrim fikrlari tashkiliy guruh qarashlariga to’g’ri kelmasligi mumkin.

ISBN: 978-9910-350-35-1

6801

© Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, 2026

ALOQA XIZMATLARI TIZIMINI RIVOJLANTIRISHDA ILG‘OR XORIJIY TAJRIBADAN SAMARALI FOYDALANISH ZARURATI

Nazarov Sanjar Nasridinovich-
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada O‘zbekistonda aloqa xizmatlari tizimini yanada rivojlantirishda ilg‘or xorijiy tajribadan samarali foydalanish zarurati jahon telekommunikatsiya bozorida yuz berayotgan jadal texnologik o‘zgarishlar, raqamli transformatsiya jarayonlarining jadallashuvi hamda xizmatlar sifati va samaradorligiga nisbatan xalqaro miqyosda shakllanayotgan zamonaviy talablar bo‘yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: aloqa xizmatlari, xorijiy tajriba, iqtisodiy holati, rivojlanish darajasi, iqtisodiy salohiyati, institutsional tizim, ijtimoiy rivojlanish, xususiyat.

Аннотация. В данной статье разработаны научно-практические предложения по необходимости эффективного использования передового зарубежного опыта в дальнейшем развитии системы телекоммуникационных услуг в Узбекистане, учитывая стремительные технологические изменения, происходящие на мировом телекоммуникационном рынке, ускорение процессов цифровой трансформации и современные требования к качеству и эффективности услуг, формирующиеся на международном уровне.

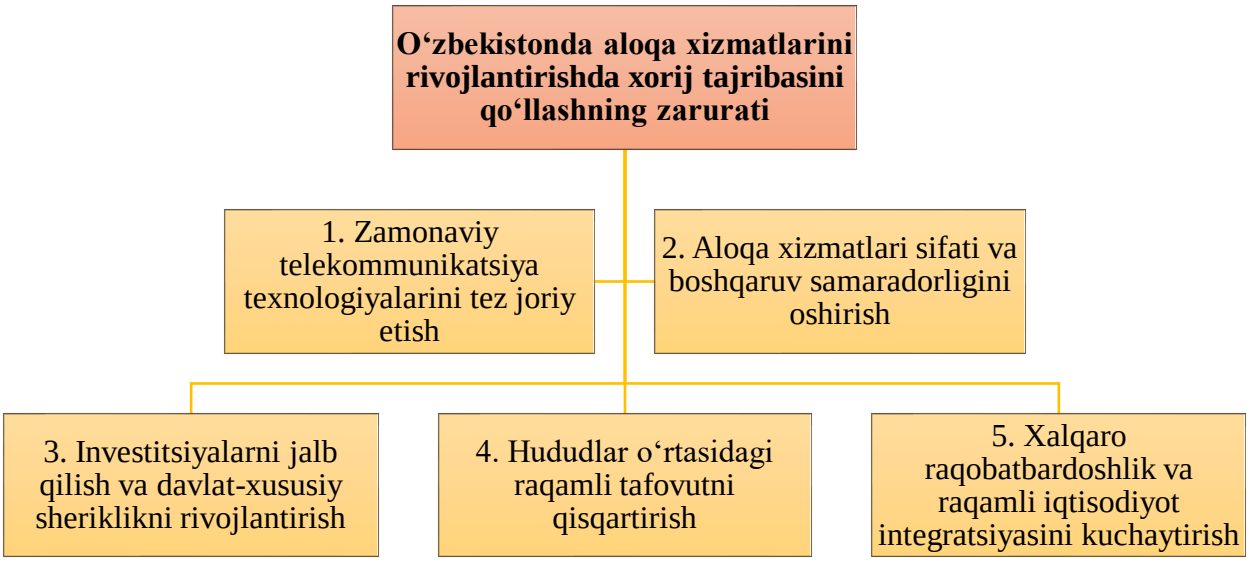
Ключевые слова: коммуникационные услуги, зарубежный опыт, экономическая ситуация, уровень развития, экономический потенциал, институциональная система, социальное развитие, характеристики.

Abstract. This article develops scientific and practical proposals regarding the need to effectively leverage advanced international experience for the further development of the telecommunications services system in Uzbekistan. This takes into account the rapid technological changes occurring in the global telecommunications market, the acceleration of digital transformation processes, and modern international requirements for the quality and efficiency of services.

Keywords: communication services, international experience, economic situation, level of development, economic potential, institutional system, social development, characteristics.

O‘zbekistonda aloqa xizmatlari tizimini yanada rivojlantirishda ilg‘or xorijiy tajribadan samarali foydalanish zarurati jahon telekommunikatsiya bozorida yuz berayotgan jadal texnologik o‘zgarishlar, raqamli transformatsiya jarayonlarining jadallashuvi hamda xizmatlar sifati va samaradorligiga nisbatan xalqaro miqyosda shakllanayotgan zamonaviy talablar bilan belgilanadi. Mazkur omillar milliy

telekommunikatsiya tizimini takomillashtirish, uning raqobatbardoshligini oshirish va xalqaro standartlarga mos rivojlanishini ta'minlash uchun ilg‘or xorijiy amaliyotlarni chuqur o‘rganish hamda ularni mamlakat sharoitiga moslashtirishni taqozo etadi. Shu nuqtai nazardan, quyida keltirilgan beshta omil O‘zbekistonda aloqa xizmatlarini rivojlantirishda xorij tajribasini qo‘llashning ilmiy va amaliy zaruratini asoslab beradi (1-rasm).

1-rasm. Aloqa xizmatlarini rivojlantirishda xorij tajribasining zarurati[109]

Yuqorida keltirilgan 1-rasmda ko’rinadi, xar bir zaruriyat respublikada aloqa xizmatlarini maksimal darajada rivojlantirish omili hisoblanadi. Jumladan, birinchidan, iqtisodiy jihatdan rivojlangan davlatlar tajribasi 5G/6G mobil aloqa texnologiyalari, optik tolali telekommunikatsiya tarmoqlari, buyumlar interneti (IoT), sun’iy intellekt hamda bulutli texnologiyalarni samarali joriy etish va ulardan oqilona foydalanishning zamonaviy tashkiliy hamda institutsional mexanizmlarini o‘zida mujassam etadi. Mazkur ilg‘or tajribalarni O‘zbekiston sharoitiga moslashtirish va amaliyotga tatbiq etish telekommunikatsiya infratuzilmasining texnologik yangilanishini jadallashtirish, raqamli transformatsiya jarayonlarini chuqurlashtirish hamda mamlakatning innovatsion rivojlanish sur’atlarini sezilarli darajada oshirishga xizmat qiladi.

Ikkinchidan, Janubiy Koreya, Singapur va Yaponiya kabi ilg‘or davlatlarda amaliyotga joriy etilgan xizmatlar sifati (QoS), foydalanuvchi tajribasi (QoE) hamda raqamli boshqaruv tizimlari sohasidagi ilg‘or yondashuvlarni chuqur o‘rganish va ularni O‘zbekiston sharoitiga moslashtirish aloqa xizmatlarining sifat ko‘rsatkichlari hamda ishonchliligini yanada oshirish, xizmatlar uzluksizligini ta’minlash va

[109] Muallif tadqiqotlari asosida ishlab chiqilgan

iste’molchilarning qoniqish darajasini yuksaltirish uchun muhim tashkiliy hamda amaliy asos bo‘lib xizmat qiladi.

Uchinchidan, rivojlangan mamlakatlar tajribasi telekommunikatsiya infratuzilmasini rivojlantirish jarayonida davlat-xususiy sheriklik (DXSh) mexanizmlari hamda xususiy investitsiyalarni jalb etishning samarali tashkiliy va moliyaviy modellarini namoyon etadi. Mazkur tajribalarni milliy sharoitga moslashtirish telekommunikatsiya infratuzilmasini modernizatsiya qilish bilan bog‘liq moliyaviy yukni kamaytirish, investitsiya resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish hamda istiqbolli infratuzilma loyihalarini qisqa muddatlarda amalga oshirish imkoniyatlarini kengaytiradi.

To‘rtinchidan, Malayziya, Turkiya va Qozog‘iston tajribasi chekka va qishloq hududlarini keng polosali internet bilan qamrab olishning samarali mexanizmlarini namoyish etadi. Ushbu yondashuvlarni O‘zbekiston sharoitiga moslashtirish hududlararo raqamli tengsizlikni kamaytiradi.

Beshinchidan, xorij tajribasini qo‘llash telekommunikatsiya sohasini xalqaro standartlarga moslashtirish, raqamli xizmatlar eksportini kengaytirish, xorijiy investorlar ishonchini oshirish va O‘zbekistonning global raqamli iqtisodiyotdagi o‘rnini mustahkamlashga xizmat qiladi.

O‘zbekistonda aloqa xizmatlarini rivojlantirish jarayonida xorijiy tajribadan foydalanishning asosiy maqsadi ilg‘or texnologiyalar va boshqaruv amaliyotlarini bevosita ko‘chirib tatbiq etish emas, balki ularni mamlakatning iqtisodiy imkoniyatlari, institutsional rivojlanish darajasi, demografik xususiyatlari hamda milliy taraqqiyotning ustuvor yo‘nalishlariga muvofiq ravishda moslashtirishdan iboratdir. Bunday yondashuv telekommunikatsiya infratuzilmasining uzoq muddatli va barqaror rivojlanishini ta’minlash, aloqa xizmatlari sifatini xalqaro standartlar talablariga yaqinlashtirish, raqamli iqtisodiyotning izchil va jadallashgan rivojlanishi uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish hamda aholining zamonaviy telekommunikatsiya xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlari va qamrovini yanada kengaytirishga xizmat qiladi.

Demak, yuqorida keltirilgan fikrlardan kelib chiqib aloqa xizmatlarini rivojlantirishda xorij tajribasiga yuzlanish bugungi davrning dolzarb masalalaridan biri ekanligini ko’rishimiz mumkin. Xususan, kanadalik olim Villiam Melodiy “…telekommunikatsiya sohasidagi islohotlar xalqaro tajriba va ilg‘or tartibga solish amaliyotlarini milliy sharoitga moslashtirish orqali samarali amalga oshirilish lozim”[110] deb ta’kidlaydi. Yana bir ingliz olimi Martin Kav “…telekommunikatsiya bozorini rivojlantirishda turli mamlakatlarning muvaffaqiyatli tartibga solish tajribalarini o‘rganish va moslashtirish investitsiyalar hamda raqobatni

[110] Melody W.H. Telecom Reform: Principles, Policies and Regulatory Practices. — Lyngby, Denmark: Technical University of Denmark, 1997. – 346 p.

kuchaytirishini asoslaydi”[111] fikr bildirganidan kelib chiqib, telekommunikatsiya xizmatlarini rivojlantirishda ilg‘or xorijiy tajribalarni to‘g‘ridan-to‘g‘ri joriy etish emas, balki ularni milliy iqtisodiyotning rivojlanish darajasi, institutsional muhitning o‘ziga xos jihatlari hamda ijtimoiy-demografik xususiyatlarga moslashtirish yuqori natijadorlikka erishishning muhim sharti ekanligini ko’rsatmoqda. Shu nuqtai nazardan, rivojlanayotgan davlatlarda, xususan O‘zbekistonda aloqa xizmatlarini modernizatsiya qilish va telekommunikatsiya tizimining raqobatbardoshligini oshirish jarayonida ilg‘or xorijiy amaliyotlarni milliy sharoitga adaptatsiya qilish strategik ahamiyatga ega ustuvor yo‘nalishlardan biri sifatida namoyon bo‘ladi.

Biz tadqiqotlarimiz davomida mamlakatimizni iqtisodiy holati, rivojlanish darajasi, aloqa xizmatlarini holatidan kelib chiqib, Janubiy Koreya, Singapur, Malayziya, Turkiya va Qozog’istonni tajribalarini o’rganish maqdaga muvofiq deb hisobladik. Jumladan, dissertatsiya tadqiqoti doirasida mazkur besh davlatning tanlab olinishi ilmiy va amaliy mezonlarga asoslangan bo‘lib, tasodifiy xarakterga ega emas. Ushbu mamlakatlar telekommunikatsiya sohasida yuqori samaradorlik va barqaror rivojlanish ko‘rsatkichlariga erishganligi bilan bir qatorda, ularning qo‘llayotgan rivojlanish modellari O‘zbekistonning iqtisodiy salohiyati, institutsional tizimi hamda ijtimoiy rivojlanish xususiyatlari bilan muayyan darajada uyg‘unlik kasb etadi. Shu sababli, mazkur davlatlar tajribasini o‘rganish va ularning samarali amaliyotlarini milliy sharoitga moslashtirish telekommunikatsiya xizmatlarini takomillashtirishning ilmiy-uslubiy asoslarini boyitishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Melody W.H. Telecom Reform: Principles, Policies and Regulatory Practices. -Lyngby, Denmark: Technical University of Denmark, 1997. – 346 p.

2. Cave M. Encouraging Infrastructure Competition via the Ladder of Investment // *Telecommunications Policy* – 2006. – Vol. 30, No. 3–4. – P. 223–237. https://doi.org/10.1016/j.telpol.2005.09.001

3. Wilbur Schramm: Portrait of a Development Communication Pioneer. Communicator, 1987. 21 (1-4), 18-22.

4. Melkote S.R. Communication for Development in the Third World. New Delhi: Sage Publications.1991.

5. Голубицкая Е.А. Экономика связи: учебник для студентов вузов / Е.А. Голубицкая; — М.: ИРИАС, 2006. - 488 с. ISBN 5-93592-020-4

[111] **Cave M.** Encouraging Infrastructure Competition via the Ladder of Investment // *Telecommunications Policy* – 2006. – Vol. 30, No. 3–4. – P. 223–237. https://doi.org/10.1016/j.telpol.2005.09.001

	oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari	
Nazarov Sanjar Nasridinovich	Aloqa xizmatlari tizimini rivojlantirishda ilg‘or xorijiy tajribadan samarali foydalanish zarurati	223
Ahmedov Shohjahon	Omnikanal marketing samaradorligini baholashda kanallararo ko‘rsatkichlarning ahamiyati	227
Mamatkulova Shoira Djalolovna	Merchendayzing samaradorligini baholashning iqtisodiy mexanizmlari va ko‘rsatkichlari	230
Abdinazarov Suhrobbek Bekmurod o‘g‘li F.U.Anarbayeva	Raqamli texnologiyalardan foydalanish asosida chakana savdo samaradorligini oshirish: elektron tijoratning ta’sirini ekonometrik baholash	235
Nazarov Sanjar Nasridinovich	Raqamli iqtisodiyot sharoitida aloqa xizmatlarini rivojlantirishning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo‘llari	238

“RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA IJTIMOIY-IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH MASALALARI”

MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

MATERIALLARI TO’PLAMI

(I-QISM)

(2026 yil 6-noyabr)

“STAP-SEL” MChJ. nashriyoti.
Samarqand - 2026.

ISBN: 978-9910-350-35-1

Tasdiqnoma № 033337 (27.07.2022)
© **“STAP-SEL” MChJ.** nashriyoti,
Samarqand-2026

6801

Qog‘oz bichimi A5, 60x84 1/16, Ofset qog‘ozi.
“Times New Roman” garniturasi.
Nashr bosma tabog‘i 15,62
Buyurtma № 0194/26. Adadi 30 nusxa

Samarqand iqtisodiyot va servis institutining matbaa bo‘limida chop etildi.
LICENSE № 025316.
REESTR № X-119112.
Manzil: Samarqand shahar, Shoxrux ko’chasi 60-uy.